

І. М. Блюміна, Г. П. Герасимова

Глущенко Микола Петрович

ГЛУЩЕНКО Микола Петрович (04(17). 09. 1901, м. Новомосковськ Катеринославської губ., нині Дніпропетровської обл. – 31. 10. 1977, Київ) – живописець і графік, громадський діяч. Заслужений діяч мистецтв УРСР (1946). Народний художник УРСР (1963) та СРСР (1976). Державна премія України ім. Т. Шевченка (1972). Державні нагороди. Член СХУ (1944). У 1919 мобілізований до армії А. Денікіна, інтернований у Польщі. Втік до Німеччини. Закінчив Берлінську вищу школу образотворчого мистецтва у Шарлоттенбурзі (1924). До липня 1936 перебував за кордоном: 1918–25 – у Берліні, 1925–36 – у Парижі, де відкрив власне ательє і був відомим художником. Спілкувався із В. Винниченком, І. Трушем. Працював у галузі станкового живопису, переважно у жанрах пейзажу, натюрморту, портрета. Учасник мистецьких виставок від 1924. Персональні (бл. 50) – у Парижі (1926, 1928), Бухаресті (1930), Празі (1931), Львові (1935), Москві (1943, 1986), Києві (1949, 1958, 1976, 2001), Брюсселі (1969). Ранні твори виконано у традиц. реаліст. манері, у пізніших роботах відчувається вплив франц. постімпресіоніст. школи живопису. Мистецтво Г. сповнене світла й оптимізму. Відомий також як рад. розвідник «Ярема». У квітні 1940 виїхав до Німеччини на виставку «Нар. творчість СРСР», отримав у подарунок від А. Гітлера альбом з його влас. акварелями і почесну грамоту від міністра закордон. справ Й. Ріббентропа. На 5 місяців раніше від Р. Зорге повідомив Й. Сталіна про підготовку Німеччини до війни проти СРСР. Після 2-ї світової війни жив у Києві, де 1978 відкрито майстерню-музей митця. Роботи зберігаються у музеях України, Франції, США, Канади, Італії.

Фотоілюстрації

Основні твори

портрети – О. Довженка (1922), «Шахісти» (1923), «Автопортрет» (1923, 1935), Р. Роллана, А. Барбюса, «Жінка, яка сидить» (усі – 1934); цикли іл. до поеми «Мертві душі» М. Гоголя (1930–31) повісті «Fata morgana» М. Коцюбинського (1933); серії – «Оборона Москви» (1941), «Київ після визволення» (1944), «По ленінських місцях за кордоном» (1966–70), «Пейзажі України» (1969–71), «Святкові натюрморти» (1970), «Кримські виноградники» (1974), «Українські квіти», «Казахстанський мотив» (обидва – 1977); «Т. Шевченко серед селян» (1939), «Дніпрові береги» (1947), «Державний заповідник “Могила Т. Шевченка”» (1948), «Дорога на Київ» (1950), «Дніпро під Києвом», «Березневе сонце» (обидва – 1956), «Весняне Прикарпаття» (1958), «Відлига» (1959), «Садок вишневий коло хати», «Дніпро над Каневом» (обидва – 1960), «Рече та стогне Дніпр широкий» (1961), «Тече вода з-під явора», триптих «На захист лісу», «Золота осінь» (усі – 1962), «Б’ють пороги, місяць сходить» (1963), «Морський краєвид» (1965), «Блакитний березень», «Причал для човнів» (обидва – 1975).

Рекомендована література

1. Шпаков А. П. Микола Петрович Глущенко. К., 1962;
2. Народний художник УРСР Микола Глущенко. К., 1971;
3. Бугаєнко І. М. Микола Глущенко. К., 1974;
4. Микола Глущенко: Каталог. К., 1976;
5. Микола Глущенко. Спогади про художника. К., 1984;
6. Николай Петрович Глущенко: Каталог. Москва, 1986;
7. Попик В. Ательє на вулиці Волонтерів // Україна. 1990. № 30;
8. Блюміна І. Його зоря // Вітчизна. 1991. № 9;
9. Микола Глущенко: Альбом. К., 1996;
10. Чабан М. Пори року митця і ... розвідника // Зоря. Дн., 1997, 4 січ.;
11. Микола Глущенко. Живопис, графіка. К., 2001;
12. Первомайський Л. Час і майстер // Мист. обрії. 2003. № 4–5;
13. Кальницький М., Коваль А. Разведчик, ставший живописцем // Киев. ведомости. 2004, 16 сент.

Бібліографічний опис:

Глущенко Микола Петрович / І. М. Блюміна, Г. П. Герасимова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-30562>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).